

Εκταση: **42** τ. χλμ. Ανάπτυξη ακτών: **36** χλμ. Πληθυσμός: **440 2011: 450]**

Ο μοναδικός οικισμός του βραχώδους νησιού είναι χτισμένος αμφιθεατρικά στο μυχό του ορμίσκου των Ψαρών. Στην άκρη αυτής της μικρής χερσονήσου, ένας ισχυρός φάρος φωτίζει το πέρασμα μεταξύ Χίου και Ψαρών. Φημισμένο είναι το μοναστήρι της Παναγίας, χτισμένο ψηλά στον Προφήτη Ηλία. Εκεί σώζονται παλαιά και πολύτιμα ιερατικά βιβλία, τυπωμένα στη Μόσχα και τη Βενετία.

Τα άλλα νησιά του συμπλέγματος είναι τα **Αντίψαρα**, με μικρό οικισμό χωρίς μόνιμους κατοίκους, το **Κάτω Νησί**, το **Δασκαλειό**, το **Αϊ Νικολάκι**.

Τηλέφωνα: Αστυνομία 227.40.61.222. Δήμος 227.40.61.266. Αγροτικό Ιατρείο 227.40.61.277

Η ιστορία των Ψαρών

Η Δόξα μονάχη:

Οι αρχαίοι ονόμαζαν το νησί, Ψύρα ή Ψυρή. Ως τον ΙΣΤ' αιώνα, ήταν σχεδόν ακατοίκητο. Από τον ΙΖ', άρχισαν να το αποικίζουν πρόσφυγες από τη Θεσσαλία και την Εύβοια. Μη

έχοντας με τι άλλο ν' ασχοληθούν, οι κάτοικοι επιδόθηκαν στη ναυτιλία και γρήγορα διέπρεψαν ως ναυτικοί, με ισχυρό εμπορικό στόλο.

Οι Τούρκοι είχαν ανοιχτούς λογαριασμούς με τους Ψαριανούς. Στα ορλοφικά, το 1770, οι ατρόμητοι νησιώτες είχαν μεγαλουργήσει ως καταδρομείς. Και, από τις 10 Απριλίου του 1821, ανήμερα το Πάσχα, είχαν υψώσει την επαναστατική σημαία και είχαν ενώσει τον στόλο τους με αυτούς της Ύδρας και των Σπετσών, κυριαρχώντας στις θάλασσες. Κι έπειτα, με κορυφαίο τον Κωνσταντίνο Κανάρη, οι Ψαριανοί είχαν αποκτήσει μεγάλη φήμη ως μπουρλοτιέρηδες. Στα 1824, το νησί αριθμούσε 30.000 κατοίκους, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν

πρόσφυγες από άλλα μέρη.

Ξαφνικά, στις 20 Ιουνίου του 1824, μπροστά στο απομονωμένο νησί φάνηκαν 180 τουρκικά πολεμικά σκάφη. Στη στεριά, βγήκαν 28.000 πάνοπλοι Τούρκοι που άρχισαν να σφάζουν όποιον έβρισκαν μπροστά τους. Οι Ψαριανοί αντιστάθηκαν γενναία αλλά ο εχθρός είχε την υπεροπλία. Στη ρημαγμένη γη κείτονταν 27.000 νεκροί. Μόλις 3.000 μπόρεσαν να μπουν σε 16 πλοία και επτά πυρπολικά και να σωθούν. Έπιασαν στην Ερέτρια της Εύβοιας όπου ίδρυσαν τα Νέα Ψαρά. Το νησί τους απελευθερώθηκε το 1912.

Συγκλονισμένος από τη σφαγή των αμάχων, ο Διονύσιος Σολωμός συνέθεσε το επίγραμμα:

«Στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη / περπατώντας η Δόξα μονάχη / μελετά τα λαμπρά παλικάρια / και στην κόμη στεφάνι φορεί / γινομένο από λίγα χορτάρια / που 'χαν μείνει στην έρημη γη».

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 5.3.2010)